

Naziv kolegija	FISKALNI SUSTAV U FUNKCIJI SOCIJALNE POLITIKE	
Nastavnici	Dr. sc. Predrag Bejaković Prof. dr. Jure Šimović	
Status kolegija (semestar i redoviti ili fakultativni)	I-II. semestar, izborni kolegij	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave (predavanja, vježbe, seminar i sl.)	Predavanja, vježbe, seminar	
ECTS koeficijent opterećenja studenta	5 ECTS	
Broj sati po semestru	20	
Ciljevi kolegija		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Usvajanje temeljnih znanja o socijalnoj državi, socijalnoj politici, te sustavima socijalne sigurnosti kao njihovim sastavnicama. 2. Upoznavanje s vrijednostima socijalne države i sustava socijalne sigurnosti, posebno s obzirom na kontekst njihovog nastanka i evolucije u pojedinim dijelovima svijeta. 3. Razumijevanje razvoja suvremenih sustava socijalnog osiguranja i socijalne skrbi u Hrvatskoj i zapadnim zemljama, od značaja za građane i društvo uzimajući u obzir povijesne determinante tog razvoja. 4. Razmotriti reforme socijalnog osiguranja i socijalne skrbi u europskom kontekstu, s posebnim naglaskom na njihovo financiranje i djelovanje. 5. Pružiti usporedbu o razvoju pojedinih relevantnih oblika sustava socijalnog osiguranja i socijalne skrbi iz komparativne perspektive. 6. Osposobljavanje za analizu i argumentiranu raspravu o stalnoj temi: kako fiskalni sustav može pridonijeti ostvarenju socijalne politike, ali prije svega: da li fiskalni sustav uopće treba biti u funkciji socijalne politike, i ako da – u kojoj mjeri. 7. Spoznati koja su sredstva iz instrumentarija fiskalnog sustava najpogodnija za ostvarenje ciljeva socijalne politike; koja, pak, za tako nešto nikako nisu. 8. Proučiti odnos fiskalnog sustava i socijalne politike koji je dinamičan; što znači da se prioritete definiraju i redefinišu, preferencije se gotovo neprestano mijenjaju. 9. Stjecanje znanja kako znanstvenim metodama analizirati konkretne društvene situacije u Hrvatskoj i komparativno radi određenja stanja kada socijalni ciljevi preuzimaju primat 10. Razumijevanje prioriteta koje socijalne mjere nameću fiskalnoj politici. 		
Sadržaj kolegija		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Koncept <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Uvod <ol style="list-style-type: none"> 1.1.1. Definiranje socijalne države i socijalne politike 1.1.2. Fiskalni sustav u funkciji socijalne politike 1.2. Povijesni razvoj socijalne politike <ol style="list-style-type: none"> 1.2.1. Naznake u davnoj povijesti 1.2.2. Liberalna reforma 1.2.3. Prva polovica 20. stoljeća 1.2.4. Druga polovica 20. stoljeća 1.2.5. Zaključne napomene: iz prošlosti u budućnost 1.3. Politička teorija: socijalna pravda <ol style="list-style-type: none"> 1.3.1. Teorije o društvu 1.3.2. Posljedice na ulogu države 1.4. Ekonomska teorija 1: socijalna pravda i državna intervencija <ol style="list-style-type: none"> 1.4.1. Zašto je ekonomska učinkovitost politički teško prihvatljiva 1.4.2. Intervencije iz razloga učinkovitosti 1.4.3. Teorija javnog izbora i neuspjeha države 1.5 Ekonomska teorija 2: osiguranje 		

- 1.5.1. Potražnja osiguranja
- 1.5.2. Strana ponude
- 1.6 Problemi definiranja i mjerenja
 - 1.6.1. Mjerenje blagostanja
 - 1.6.2. Nejednakost i socijalna isključenost
- 2. Novčana pomoć i prava
 - 2.1. Financiranje i rashodi socijalne države
 - 2.1.1. Financijski izvori
 - 2.2.2. Pomoć u novcu i u naravi
 - 2.2. Osiguranje: Nezaposlenost, bolest i invalidnost
 - 2.2.1. Teorijski argumenti za državnu intervenciju
 - 2.2.2. Osiguranja za vrijeme nezaposlenosti i učinak na nezaposlenost
 - 2.2.3. Naknade za vrijeme bolesti i invalidnosti – financiranje i svrha
 - 2.3. Ujednačavanje potrošnje: Mirovinski sustav
 - 2.3.1. Zašto je potreban mirovinski sustav
 - 2.3.2. Struktura mirovinskog sustava
 - 2.3.3. Međugeneracijska solidarnost (*Pay-As-You-Go system*)
 - 2.3.4. Kapitalizirani sustav
 - 2.3.5. Učinci na ekonomsko ponašanje
 - 2.3.6. Dugoročni pritisci na mirovinski sustav
 - 2.3.7. Mirovinska reforma: prednosti i nedostaci
 - 2.4. Ublažavanje siromaštva i oblici obiteljskih pomoći
 - 2.4.1. Teorijski argumenti za državnu intervenciju
 - 2.4.2. Vrste pomoći i njihovi učinci
 - 2.5. Reformske strategije
- 3. Pomoć u naravi
 - 3.1. Zdravstvo i zdravstvena njega
 - 3.1.1. Teorijski argumenti za državnu intervenciju
 - 3.1.2. Ocjena različitih sustava zdravstvene zaštite
 - 3.1.3. Načela reforme
 - 3.2. Obrazovanje
 - 3.2.1. Teorijski argumenti za državnu intervenciju
 - 3.2.2. Osnovno i srednje obrazovanje
 - 3.3.3. Tercijarno (visoko) obrazovanje
 - 3.3. Stanovanje
 - 3.3.1. Jednostavna teorija stambenog tržišta, efikasnost i pravednost
 - 3.3.2. Ocjena različitih sustava stambenog tržišta
 - 2.7. Međunarodna suradnja poreznih administracija

Očekivani ishodi učenja

ZNANJE I RAZUMIJEVANJE

Nakon uspješno savladanog predmeta student će moći:

- **definirati** sve kategorije fiskalnog sustava u funkciji socijalne politike;
- **kritički vrednovati i prepoznati** složene čimbenike djelovanja fiskalnog sustava u funkciji socijalne politike;
- **objasniti** teorijske pristupe te definirati kriterije razlikovanja u rješavanju pojedinih problema fiskalnog sustava u funkciji socijalne politike;
- **izraziti** razlike u navedenim pristupima;
- **diskutirati** o značaju utjecaja koje su suvremene teorije u području fiskalne i socijalne politike ostvarile na oblikovanje mjera socijalne države;

- **objasniti** istraživačke metode koje su u socijalnoj i fiskalnoj politici temelj za originalno razmišljanje i znanstveno istraživanje.

PRIMJENA

Nakon uspješno savladanog predmeta student će moći:

- **grupirati i opisati** kategorije fiskalne i socijalne politike;
- **interpretirati** odrednice fiskalne i socijalne politike služeći se pritom suvremenim znanstvenim metodama;
- **razumjeti** različitost pristupa rješavanju socijalnih i fiskalnih problema u sustavima različitih zemalja;
- **primijeniti** stečena teorijska znanja u analizi rješavanja različitih problema fiskalne i socijalne politike;
- **skicirati** primjenu istraživačkih metoda;
- **sprovести** utemeljeno znanstveno istraživanje definiranog problema.

ANALIZA

Nakon uspješno savladanog predmeta student će moći:

- **analizirati** različite teorije o fiskalnoj i socijalnoj politici;
- **demonstrirati** uzroke nastanka pojedinih problema u okviru fiskalne i socijalne politike;
- **kategorizirati** načine kreiranja pojedinih rješenja u kontekstu fiskalne i socijalne politike;
- **analizirati** kriterije različitosti između nacionalnog i međunarodnog aspekata fiskalne i socijalne politike;
- **usporediti** normativna rješenja određenih pitanja u nacionalnim fiskalnim i socijalnim sustavima;
- **ispitati** posljedice primjene različitih teorijskih i stručnih pristupa pojedinim problemima fiskalne i socijalne politike.

SINTEZA

Nakon uspješno savladanog predmeta student će moći:

- **formulirati** elemente veza između normativno reguliranih rješenja i njihove primjedbe u fiskalnoj i socijalnoj politici;
- **predlagati** znanstveno istraživanje određenih pitanja fiskalne i socijalne politike;
- **oblikovati** plan primjene jedne istraživačke metode u analizi jednog ili više fenomena relevantnih pitanja fiskalne i socijalne politike suvremene države;
- **pripremiti** raspravu o uzrocima nastanka određenih pojava u fiskalnoj i socijalnoj politici;
- **osmisliti** uloge različitih čimbenika u kreiranju rješenja pojavnih oblika fiskalne i socijalne politike.

EVALUCIJA

Nakon uspješno savladanog predmeta student će moći:

- **prosuditi** utjecaj određenog teorijskog rješenja na probleme primjene fiskalne i socijalne politike u praksi;
- **preporučiti** određena rješenja za probleme rješenja fiskalne i socijalne politike u praksi;
- **vrednovati** pristupe pojedinih država u provedbi fiskalne i socijalne politike;
- **zaključiti** koji bi bio najbolji pristup analizi nekog problema fiskalne i socijalne politike.

Opće (generičke) vještine

Nakon uspješno savladanog predmeta student će moći:

- suvereno analizirati probleme i mjere fiskalne i socijalne politike
- javno prezentirati usvojene ishode učenja;
- izraziti se jasnim, dobro strukturiranim tekstom obrazlažući svoja stajališta;
- razvijati komunikacijske vještine;
- -sudjelovati u timskom radu.

Praćenje i vrednovanje rada studenata tijekom nastave i oblici provjere znanja

Usmeni ispit

Uključuje pitanja u kojima se traži povezivanje pojmova i teorijskih pristupa, njihovo uspoređivanje i kritičko vrednovanje, primjena teorijskih pristupa i modela na društvenu stvarnost.

Načini praćenja kvalitete koji osiguravaju stjecanje izlaznih kompetencija

Program i izvedba kolegija vrednovati će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Obveze studenata

Prisustvovanje predavanjima

Obvezna literatura

Odabrana poglavlja iz:

- *The Foundations of the Welfare State*, Robert E. Goodin i Deborah Mitchell, Edward Elgar, Cheltenham, 2000.
- *Social Policy*, John Baldock, Nick Manning, Stewart Miller i Sarah Vickerstaff, Oxford University Press: Oxford, 1999.
- *The Welfare Economics of Public Policy: A Practical Approach to Project and Policy Evaluation*, Richard E. Just, Darrell L. Hueth, Andrew Schmitz, E. Elgar: Cheltenham; Northampton, 2004.
- *Socijalna politika*, Vlado Puljiz i suradnici, Pravni fakultet, Zagreb, 2005.

Osnovna izborna literatura

- Puljiz et al.: *Socijalna politika Hrvatske*, Pravni fakultet u Zagrebu, Zagreb, 2007.
- Zrinščak, S. (ur.): *Globalizacija i socijalna država*, RSP i SSSH, Zagreb, 1998.
- Urban, I. *Preraspodjela dohotka u Hrvatskoj: uloga izravnih poreza i socijalnih transfera*. *Financijska teorija i praksa* 32 (3), 391-408.
- Bejakovic, P. Meinardus, M. (ur.) *Equity vs. Efficiency Possibilities to Lessen the Trade-Off in Social, Employment and Education Policy in South-East Europe*, Sofia: Friedrich Ebert Stiftung, 2011.
- Bejaković, P. *Croatian Employment Policy in the EU Context // EU Public Policies Seen from a National Perspective: Slovenia and Croatia in the European Union / Lajh, Damjan; Petak, Zdravko (ur.)*. Ljubljana: Faculty of Social Science, Str. 255-266, 2015.